

Cirkulärnr: 17:47

Diariernr: 17/04819

Handläggare: Mona Fridell m.fl.

Avdelning: Ekonomi och styrning

Sektion/Enhet: Ekonomisk analys

Datum: 2017-09-28

Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Rubrik: Budgetförutsättningar för åren 2017–2021

Bilagor: ”Prognosunderlag K 2017–2021-17047”, finns på vår
webbplats via följande länk:
<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

CIRKULÄR 17:47

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2017–2021

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Preliminärt beskattningsutfall september
- Preliminär kostnadsutjämnings 2018
- Ny statsbidragsram
- Preliminärt utfall i LSS-utjämnings år 2018
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos SKL presenterade i augusti (cirkulär 17:42) är skatteunderlagstillväxten uppreviderad 2017, nedreviderad 2018 och 2019 samt uppreviderad 2020. Förklaringen är dels en ändrad syn på sysselsättningsutvecklingen, dels regeringens förslag om höjt grundavdrag 2018 för personer som fyllt 65 år.

Högkonjunkturen förstärks i år och nästa år

Efter några års stark tillväxt råder högkonjunktur i svensk ekonomi. Nivån på BNP och arbetade timmar är högre än i en neutral konjunktur. Det finns tydliga tecken på att det är svårare än normalt för arbetsgivarna att besätta lediga platser. Särskilt svårt inom delar av offentlig sektor, men där är det till stor del också ett strukturellt problem. Arbetslösheten uppgår till cirka 6,5 procent, vilket kan tyckas högt i en högkonjunktur, men det döljer den tydliga uppdelningen på arbetsmarknaden som finns. Under andra kvartalet i år hade drygt 69 procent av den inrikes födda befolkningen i åldern 15–74 arbete och endast drygt 4 procent av arbetskraften var arbetslös. Motsvarande siffror för utrikes födda var drygt 62 respektive knappt 15 procent. I praktiken torde det innebära att det råder full sysselsättning för inrikes födda och delar av de utrikes födda, medan det däremot råder hög arbetslöshet bland stora delar av de utrikes födda.

Vår bedömning är att ekonomin fortsätter att växa det närmaste året, så långt som vår prognos sträcker sig. Därefter innebär vår framskrivningsmetod att ekonomin återgår till ett konjunkturellt normalläge under 2019. Det innebär med nödvändighet att tillväxttalen blir betydligt lägre efter 2018.

Vilken väg konjunkturen i verkligheten kommer att ta vet ingen nu. Det kan både bli en mer ihållande högkonjunktur eller en snabbare nedgång. För en fortsatt högkonjunktur talar de tecken på en något bättre tillväxt i omvärlden och att det trots allt finns vissa möjligheter att öka sysselsättningen i gruppen utrikes födda. Vi vet dock av erfarenhet att den internationella utvecklingen snabbt kan ta en annan och svagare utveckling. Den inhemska utvecklingen rymmer också stor osäkerhet. Bostadsbyggandet har bidragit starkt till tillväxten men kan knappast öka nämnvärt från nuvarande nivåer. Hushållens höga belåning innebär en stor risk om priserna på bostäder av något skäl faller.

Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå nästa år. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till runt 1,5 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP*	3,4	3,4	2,8	1,6	1,3	1,6
Sysselsättning, timmar*	2,1	1,2	0,9	-0,2	0,4	0,4
Relativ arbetslöshet, nivå	7,0	6,6	6,4	6,5	6,5	6,5
Timlön, nationalräkenskaperna	2,3	3,1	3,1	3,4	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,5	3,1	3,4	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,8	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,9	1,8	2,3	2,8	2,6
Realt skatteunderlag	2,6	1,6	1,0	0,8	0,5	0,9
Befolkning	1,3	1,4	1,1	1,0	1,0	1,1

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Skatteunderlagstillväxten avtar gradvis

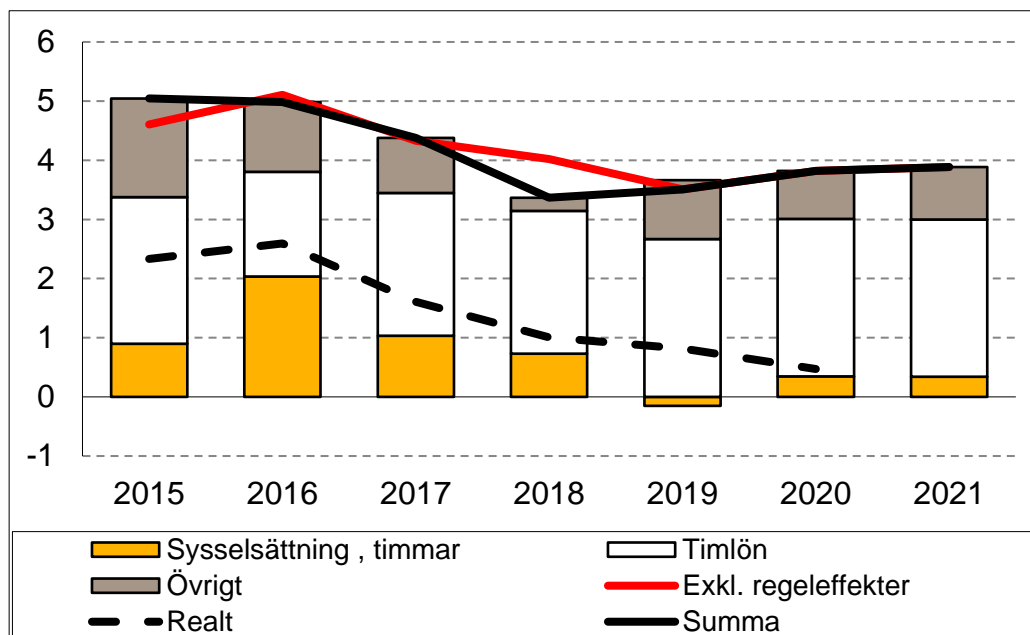
Skatteverket presenterade den 5 september ett preliminärt beskattningsutfall för 2016. Deras prognos för skatteunderlagets förändring (baserad på 99,0 procent registrerade deklARATIONER) innebär en ökning av skatteunderlaget med 4,9 procent. Det ger inte skäl att ändra vår bedömning från augusti, att ökningen uppgick till 5,0 procent. Nästa gång Skatteverket presenterar preliminärt beskattningsutfall är den 3 oktober.

Skatteunderlagsprognosen för 2017–2021 är baserad på den samhällsekonomiska bild som beskrivs kortfattat här ovan och som kommer att presenteras utförligt i höstens *Ekonomirapport* den 17 oktober.

Med stöd av konjunkturuppgångens starka sysselsättningstillväxt har skatteunderlaget vuxit i snabb takt 2015–2016 (diagram 1). Den goda konjunktur Sverige nu befinner sig i innebär stramare arbetsmarknad med tilltagande svårighet att öka arbetade timmar ytterligare. I år är utvecklingen fortfarande relativt stark, men därefter försvagas utvecklingstalen successivt till nära noll 2019. Effekten på skatteunderlaget motverkas delvis av att löneökningstakten stiger något. Efter 2019 förutsätts såväl arbetade timmar som löner utvecklas i enlighet med en ekonomi i konjunkturrell balans.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Sammantaget betyder detta att skatteunderlagets underliggande ökning gradvis avtar till en takt som 2019 understiger genomsnittet för den tid som gått sedan millennieskiftet, för att därefter tillta något. År 2018 är skatteunderlagets faktiska ökning 0,6 procentenheter mindre än den underliggande. Det beror på att skatteintäkterna minskar till följd av regeringens förslag om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år, som kompenseras genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med motsvarande belopp.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från augusti

Förändringarna jämfört med den prognos vi presenterade i augusti (cirkulär 17:42) förklaras till övervägande del av att arbetade timmar utvecklas på annat sätt än i augustiprognosen. Reviderade nationalräkenskaper för 2016 och första halvåret 2017 visar att arbetade timmar låg på en högre nivå vid utgången av juni i år än enligt tidigare

statistik. Huvuddelen av skillnaden uppstod 2016 och motsvaras av en lika stor nedrevidering av timlönerna, vilket innebär att vår prognos på lönesumman 2016 ligger fast. Även ökningen av arbetade timmar hittills 2017 har varit större än vad som var känt i augusti, vilket medfört en marginell upprevidering av skatteunderlaget 2017. Vi har dock inte ändrat vår bedömning av sysselsättningsnivån vid en ekonomi i balans 2019. Det innebär att vi nu förutser mindre ökning av arbetade timmar 2018 och 2019 än vi gjorde i augusti.

I *Budgetpropositionen för 2018* presenterade regeringen en rad förslag inom arbetsmarknadsområdet som sammantaget bedöms höja den potentiella sysselsättningsnivån på några års sikt. Detta har föranlett en kraftigare ökning av arbetade timmar 2020 vid konjunkturell balans än enligt vår tidigare bedömning.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Regeringens prognos har snabbare tillväxt av skatteunderlaget i år och mot slutet av prognosperioden än SKL:s. Regeringen baserar sin prognos på större ökning av arbetade timmar än SKL:s samtliga år, framförallt 2017 och 2019. Till en mindre del motverkas detta av att SKL räknar med snabbare lönehöjningar. Åren 2018 och 2019 räknar SKL även med större beskattningsbara sociala ersättningar till hushållen, delvis till följd av att SKL utgår från högre arbetslöshet.

På regeringssammanträdet den 28 september ska regeringen fastställa de uppräkningsfaktorer för 2017 och 2018 som ligger till grund för preliminär utbetalning av kommunal- och landstingsskatt 2018. Sannolikt kommer de att fastställas till 1,048 respektive 1,034 i enlighet med den prognos som publicerades i *Budgetpropositionen för 2018*.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016–2020
SKL, sep	5,0	4,4	3,4	3,5	3,8	3,9	21,7
Reg, sep	4,9	4,8	3,4	4,0	3,9		22,8
ESV, sep*	5,3	4,5	3,5	3,4	3,4	3,5	21,8
SKL, aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5		22,3

*ESV:s prognos gjordes innan Budgetpropositionen för 2018 var publicerad, vilket betyder att förslaget om höjt grundavdrag 2018 för personer som fyllt 65 år inte var känt.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

I Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos växer skatteunderlaget snabbare än i SKL:s 2016, framförallt till följd av högre pensionsinkomster och lägre grundavdrag. SKL:s prognos för 2018 visar nästan lika stor ökning av skatteunderlaget som ESV:s trots att SKL men inte ESV beaktat förslaget om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år. Förklaringen är att ESV räknar med svagare utveckling av såväl arbetade timmar som timlön. Även 2020 och 2021 har SKL:s prognos större skatteunderlagstillväxt än ESV:s på grund av att både timlön och arbetade timmar tilltar snabbare.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt 2019, 2020 och 2021 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Snitt 10 år	4,0	4,0	3,9	3,8	4,0	4,1
Årlig ökning	5,1	4,3	4,0	3,5	3,8	3,9
Differens	1,1	0,3	0,1	-0,3	-0,2	-0,2

Källa: Skatteverket och SKL.

Preliminärt beskattningsutfall september

Som nämns ovan har Skatteverket sammanställt preliminärt beskattningsutfall per september över beskattningsbar förvärvsinkomst för inkomståret 2016. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<https://skatteverket.entricscape.net/#view=dataset&resource=https://skatteverket.entricscape.net/store/9/resource/211>

Det slutliga taxeringsutfallet beräknas vara klart den 5 december.

Slutavräkningar 2016–2018

Slutavräkning 2016

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2015 och 2016 till 5,0 procent respektive 5,3 procent i *Budgetpropositionen för 2016*. Slutligt utfall för 2015 blev 5,05 procent och vår prognos i december 2016 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent för 2016. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2016 till -206 kronor per invånare den 1.11.2015.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär innebär en uppräkning med 5,0 procent för 2016 och därmed uppstår en korrigeringspost på +83 kronor per invånare den 1.11.2015 för 2016. Jämfört med vår prognos i augusti är det ingen förändring.

Slutavräkning 2017

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 uppgår till 5,0 procent respektive 5,2 procent, enligt *Budgetpropositionen för 2017*. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkningsfaktor vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2017 blir negativ och uppgår till –347 kronor per invånare den 1.11.2016. Jämfört med vår prognos i augusti är det en förbättring med 43 kronor per invånare.

Slutavräkning 2018

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2017 och 2018 uppgår till 4,8 procent respektive 3,4 procent, enligt *Budgetpropositionen för 2018*. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkningsfaktor vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2018 blir negativ och uppgår till –177 kronor per invånare den 1.11.2017.

Utjämningsystemet, preliminära beräkningar 2018

Kostnadsutjämnings

SCB har publicerat det preliminära utfallet för kostnadsutjämnings den 28 september.

Jämfört med prognosen från april har några förändringar gjorts. För det första utgår SCB:s beräkningar från de faktiska verksamhetskostnader 2016, medan vår aprilberäkning byggde på prognoser. Våra aprilprognoser överensstämde dock väl med det definitiva utfallet, varför detta inte förändrar utfallet i nämnvärt utsträckning. Däremot har variabeln Ekonomiskt bistånd längre än sex månader i delmodellen för individ- och familjeomsorg uppdaterats med 2016 års data. Sammantaget minskar andelen med fyra procent, men trettio kommuner har en förändring på minst 20 procent. Variabeln är en av de tyngst vägande i kostnadsutjämnings, vilket medför att kommuner med stor förändring av antalet invånare som fått långvarigt försörjningsstöd också får en relativt stor utfallsförändring i kostnadsutjämnings.

Kommunens preliminära bidrag eller avgift framgår av filen ”Prognosunderlag K 2017–2021-17047” rad 22.

Eftersläpningseffekter är inte inkluderade i modellen

I ”Prognosunderlag K 2017–2021-17047” är kommunens bidrag/avgift i kostnadsutjämnings exklusive eventuell ersättning för eftersläpningseffekter. Detta innebär att de 49 kommuner som är aktuella för ersättning för eftersläpning (se tabellen nedan) hanterar denna post separat.

Kriteriet för att få ett bidrag är en genomsnittlig befolkningsökning mellan 2012 och 2016 på minst 1,2 procent, samt en ökning på 1,2 procent mellan 2016 och 2017. Om kriteriet för befolkningsökning 2016–2017 uppfylls kommer det totala utfallet i kostnadsutjämnings att förbättras för dessa kommuner. I SCB:s preliminära kostnadsutjämnings ingår såväl ersättning för eftersläpning som finansieringen av densamma. I

filen ”Prognosunderlag K 2017–2021-17047” har eventuell ersättning för eftersläpning tagits bort, men finansieringen ligger kvar. Beloppet kan dock förändras beroende på utfallet i befolkningsstatistiken.

Tabell 4. Kommuner aktuella för eventuella eftersläpningsersättningar samt SCB:s bedömning av den preliminära ersättningen

Kronor per invånare respektive procent

Kommun	Kompensation för eftersläpnings-effekter, kr/inv	Årlig genomsnittlig förändring över gränsvärde 2012–2016	Procentuell förändring 2016-11-01–2017-06-30	Kommun	Kompensation för eftersläpnings-effekter, kr/inv	Årlig genomsnittlig förändring över gränsvärde 2012–2016	Procentuell förändring 2016-11-01–2017-06-30
Knivsta	1 067	3,13 %	2,91 %	Habo	111	1,60 %	1,03 %
Upplands-Bro	853	2,35 %	2,48 %	Växjö	105	1,35 %	1,01 %
Trosa	773	1,78 %	2,39 %	Botkyrka	102	1,22 %	1,00 %
Älmhult	722	1,30 %	2,23 %	Södertälje	99	1,43 %	0,99 %
Sundbyberg	722	3,97 %	2,37 %	Bollebygd	88	1,73 %	0,98 %
Värmdö	655	1,53 %	2,10 %	Täby	38	1,48 %	0,88 %
Haninge	475	1,86 %	1,77 %	Lomma	34	1,70 %	0,87 %
Sigtuna	399	2,26 %	1,61 %	Lilla Edet	28	2,12 %	0,86 %
Järfälla	396	2,13 %	1,58 %	Stockholm	19	1,51 %	0,85 %
Oxelösund	386	1,36 %	1,60 %	Avesta	16	1,82 %	0,83 %
Helsingborg	384	1,51 %	1,56 %	Solna	0	2,27 %	0,73 %
Enköping	379	1,48 %	1,60 %	Tyresö	0	1,84 %	0,40 %
Lessebo	350	1,91 %	1,47 %	Strömstad	0	1,55 %	0,61 %
Ale	343	1,40 %	1,51 %	Sollentuna	0	1,54 %	0,55 %
Upplands Väsby	341	1,85 %	1,51 %	Åre	0	1,49 %	0,52 %
Huddinge	280	1,58 %	1,35 %	Fagersta	0	1,49 %	0,76 %
Malmö	243	1,58 %	1,27 %	Göteborg	0	1,40 %	0,79 %
Nykvarn	236	2,43 %	1,27 %	Lidingö	0	1,39 %	0,43 %
Örebro	226	1,32 %	1,28 %	Halmstad	0	1,37 %	0,63 %
Nacka	213	1,66 %	1,26 %	Falkenberg	0	1,33 %	0,74 %
Uppsala	200	1,41 %	1,24 %	Salem	0	1,30 %	0,34 %
Hylte	185	1,97 %	1,16 %	Vänersborg	0	1,28 %	0,30 %
Österåker	174	1,80 %	1,15 %	Härryda	0	1,27 %	0,66 %
Norrköping	143	1,28 %	1,10 %	Uddevalla	0	1,21 %	0,63 %
Hultsfred	134	1,61 %	1,06 %				

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämnings för åren 2017 till 2020 (tabell 5 och 6). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämnings, som påverkar omslutningen i inkomstutjämnings. Förändringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämnings i samband med *Budgetpropositionen för 2018* framgår av cirkulär 17:46 tabell 3 och 4.

Skillnader jämfört med SCB:s beräkningar beror på till stor del på att SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2017 medan vi använder en prognos på befolkningen per den 1.11. 2017.

SCB:s beräkning av inkomstutjämnningen bygger på det preliminära beskattningsutfallet för inkomstår 2016 per september (4,9 procent). Vi använder förbundets prognos på den definitiva taxeringen, 5,0 procent.

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	65 811	67 789	69 897	72 553
Strukturbidrag (+)	1 052	1 065	1 076	1 086
Införandebidrag (+)	259	34	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	67 104	68 885	70 973	73 640
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	67 007	70 407	75 550	80 525
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-97	1 522	4 578	6 885

Källa: SCB och SKL.

Tabell 6. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Kronor per invånare

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	6 602	6 718	6 857	7 047
Strukturbidrag (+)	106	106	106	106
Införandebidrag (+)	26	3	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 732	6 826	6 963	7 152
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 722	6 977	7 412	7 821
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-10	151	449	669

Källa: SCB och SKL.

Välfärdsmiljarderna som aviserades i BP2017

I samband med *Budgetpropositionen för 2017* beslutade riksdagen om ett tillskott till kommunsektorn om 10 miljarder fr.o.m. 2017 för att kommuner och landsting ska ha långsiktiga planeringsförutsättningar. Pengarna till kommunsektorn fördelas *dels* via det kommunalekonomiska utjämningsanslaget dvs. i kronor per invånare, *dels* med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämnningen som generellt statsbidrag.

OBS! Den del av pengarna som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämnning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten ovan. Den del som fördelas utifrån flyktingvariabler ingår inte i våra beräkningar.

Tabell 7. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommunernas andel

Miljoner kronor och kronor per invånare

År	Totalt, mnkr	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2017	7 700	2 100	211	5 600
2018	7 700	2 100	207	5 600
2019	7 500	3 500	342	4 000
2020	7 300	4 900	473	2 400
2021	7 000	7 000	668	0

Källa: Regeringens skrivelse Preliminär fördelning kommuner och landsting.

”Nya välfärdsmiljarder” i BP18

I *Budgetpropositionen för 2018* föreslår regeringen att kommuner och landsting tillförs 5 miljarder år 2019 (3,5 till kommuner och 1,5 till landsting) och ytterligare 5 miljarder 2020. Detta tillskott görs utöver de redan beslutade välfärdsmiljarderna enligt *Budgetpropositionen för 2017*. Dessa nya tillskott förs till det generella statsbidraget och fördelas således lika i kronor per invånare till kommunerna respektive landstingen. I SKL:s beräkningar av regleringsposten ingår dess medel och påverkar därmed regleringsposten positivt fr.o.m. 2019. Se cirkulär 17:46 tabell 3 och 4.

Preliminärt utfall i LSS-utjämningsen år 2018

SCB har skickat ut preliminära beräkningar till kommunerna över bidrag och avgifter för LSS-utjämningsen för 2018. Regeringen har även i år beslutat att uppdaterat beräkningen av personalkostnadsindex med uppgifter från RS 2016.

Jämfört med prognos 2 som SKL skickade ut i juni (cirkulär 17:32) har förändringar skett beroende på ett fåtal rättningar i underlaget från Räkenskapsmyndigheten för utjämningsen. Utöver att ge effekter för de berörda kommunerna påverkar detta även den riksgenomsnittliga kostnaden och standardkostnaden för riket. Dessutom kan uppdaterade befolkningssiffror till 2017-06-30 ge differenser för enskilda kommuner. OBS! I ”Prognosunderlag K 2017–2021-17047” använder vi en prognos på befolkningen per den 1.11. 2017. Skillnaderna mot de tidigare prognoserna finns redovisade i tabell 5 i SCB:s utskick. Även differenserna mot vår första prognos i april (cirkulär 17:18) är relativt små för de kommuner där beräkningen baserades på preliminära siffror från RS 2016.

I slutet av december kommer SCB ut med en ny prognos där befolkningsuppgiften är uppdaterad till den 1 november. Fram till den 15 februari nästa år, då Skatteverket fattar beslut om bidrag och avgifter för år 2018, kan förändringar ske som påverkar uppgifterna om bidrag och avgifter per kommun, förhoppningsvis med smärre differenser mot denna prognos.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2016–2021. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 8. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Arbetskraftskostnader*	3,6	3,2	3,3	3,1	3,8	3,3
Övrig förbrukning	0,7	2,1	2,3	2,6	2,6	2,6
Prisförändring	2,7 %	2,8 %	3,0 %	3,0 %	3,4 %	3,1 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos (dock justerad för den statliga lärarlönesatsningen), och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. För 2016 och 2017 påverkar lärarlönesatsningen PKV med cirka 0,3 procentenheter per år.

Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst 2018 och 2020. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m m som ligger bakom kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För 2018 och 2020 påverkar det PKV med 0,3 respektive 0,4 procentenheter.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF-KS, dvs. konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2017–2021

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2017–2021 på vår webbplats på nedanstående länk: <http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2017–2021. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragsspecificering.1403.html>

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 17:42) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Preliminärt beskattningsutfall september
- Preliminär kostnadsutjämning 2018
- Ny statsbidragsram
- Preliminärt utfall i LSS-utjämningen år 2018

Beräkningarna bygger i övrigt på 2017 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Observera att den del av ”Välfärds miljarderna” i BP2017 som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten ovan för åren 2017–2021. Den del som fördelas utifrån flyktingvariabler ingår inte i våra beräkningar. De ”nya välfärds miljarderna” i BP 2018 ingår SKL:s beräkningar av regleringsposten och påverkar därmed regleringsposten positivt fr.o.m. 2019.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2017–2021 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion.

Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2017

Beställning för nya användare

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2016 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se.

Priset år 2017 är 1 800 kronor.

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & bidrag”

Måndagen den 27 november erbjuder vi ett extra tillfälle i vår kurs *utjämningsystemet och modellen Skatter & bidrag*. Under dagen varvas en teoretisk genomgång av utjämningsystemets grunder och praktiska övningar i modellen Skatter & bidrag. Vi går igenom eventuella aktuella frågor med koppling till systemet och deltagarna får även möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.

Plats Sveriges Kommuner och Landsting, Hornsgatan 20, Stockholm

När Måndagen den 27 november, kl. 9:30–16:30

Preliminärt program

- vid ankomst: Kaffe och smörgås
- 09.30–12.00 Utjämningsystemet
- 12.00–13.00 Lunch
- 13.00–16.30 Modellverktyget ”Skatter & bidrag”

Kostnad 1 000 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.

Anmälan via e-post till Mona Fridell (mona.fridell@skl.se) eller tfn 08-452 79 10 senast den 9 november. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen.

OBS! Då vi inte har tillgång till en datasal denna gång, måste alla deltagare ha med sig en egen dator!

Mer information om kursens innehåll kan du få av Mona Fridell, kontaktuppgifter finns ovan. Information finns även på vår webbplats www.skl.se under ekonomi, juridik, statistik/ekonomi/budget och planering/skatter och bidrag kommuner eller nedanstående länk:

<https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandlingar/utjamningsystemetochmodellensskatterbidragkommuner.13027.html>

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den *förenklade* uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-17047nr5.xls

från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen *manuellt* behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2017 och 2018 i cellerna C8–D8. Dessa uppgår till 4,8 för år 2017 och till 3,4 för år 2018.
- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden.
- Skriv in kommunens preliminära beskattningsutfall för inkomståret 2016 i cellen C20. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17047”, cell C48.
- Skriv in ny statsbidragsram för åren 2018 till 2021 i cellerna D32–G32. Beloppen är: 70 406,870; 75 550,370; 80 524,770; 82 624,770.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2018 till 2021 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 67 788,943; 69 897,270; 72 553,098; 75 381,575
- Skriv in det överskjutande beloppet för kostnadsutjämningsbidraget i cell D39. Beloppet är –2,975
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–G54. Beloppen syns i tabell 1, sjunde raden.
- Skriv in preliminär kostnadsutjämningsbidrag 2018 i cell D63. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17047”, cell D22. Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för eftersläpningsersättning (se tabell 4) ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda =xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D85;0)) där xxxx = kostnadsutjämningsbidrag 2018 enligt prognosunderlaget.
- Skriv in preliminär LSS-utjämningsbidrag 2018 i cell D66. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17047”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över.

Följande ändringar måste göras i blad 1 Totala intäkter:

- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2017 års inkomster i cell H30 (–347 kr/inv.).
- Skriv in Sveriges Kommuner och Landstings prognos över avräkningen på 2018 års inkomster i cell I32 (–177 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Information om tidpunkter under 2017

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.

Du har väl aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Håkan Hellstrand (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Anders Folkesson (utjämningsystemet) 08-452 73 37, Måns Norberg (utjämningsystemet) 08-452 77 99, Peter Sjöquist (LSS-utjämning) 08-452 77 44, Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning

Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Mona Fridell

Bilagor

”Prognosunderlag K 2017–2021-17047”, finns på vår webbplats på följande länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>